

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2014-06-09

Närvarande: F.d. justitierådet Leif Thorsson samt justitieråden Gudmund Toijer och Olle Stenman.

Förbättringar av husavdragets fakturamodell

Enligt en lagrådsremiss den 28 maj 2014 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
2. lag om ändring i lagen (2009:194) om förfarandet vid skattereduktion för hushållsarbete.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kansliråden Nils-Fredrik Carlsson och Peter Österberg.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

F.d. justitierådet Leif Thorsson är skiljaktig i fråga om förslaget till lag om ändring i lagen om förfarandet vid skattereduktion för hushållsarbete och anför:

En begäran om utbetalning enligt husavdragets fakturamodell görs enligt nuvarande regler antingen i pappersform eller som ett elektroniskt dokument. Enligt remissen görs omkring hälften av alla ansökningar i pappersform och hälften elektroniskt. Enligt förslaget, 9 §, ska begäran framgent endast kunna göras elektroniskt. Det förslaget har under remissbehandlingen mött kritik, främst från utförarhåll men också från t.ex. Tillväxtverket.

Huvudreglerna på området finns i skatteförfarandelagen (2011:1244). Vid dess tillkomst uttalades att lagen borde vara teknikneutral och tillåta såväl elektronisk som pappersbaserad dokumentation (prop. 2010/11:165 s. 345 f.). För att den principen ska frångås bör det krävas goda skäl. Någon gång kan visserligen ett enbart elektroniskt förfarande vara påkallat av unionsrätten oavsett skälen i övrigt (se t.ex. prop. 2013/14:228 Nya mervärdesskatteregler om omsättningsland för telekommunikationstjänster, radio- och tv-sändningar och elektroniska tjänster). Som ett exempel på när så inte är fallet kan nämnas den nyligen framlagda propositionen 2013/14:236 Elektronisk ansökan om lantmäteriförrättning, där regeringen framhåller att det elektroniska förfarandet bör utgöra ett alternativ till det traditionella pappersbaserade förfarandet, men det bör även fortsättningsvis vara möjligt att ansöka i pappersform; förslaget om elektronisk ansökan försvårar enligt propositionen därmed inte för någon att ansöka om lantmäteriförrättning. Motsvarande synpunkter gör sig enligt min mening gällande i detta fall.

Som skäl för att avskaffa det traditionella pappersbaserade förfarandet på detta område anförs i huvudsak att ansökningar som görs i papperform är behäftade med fel i högre grad än de som görs elektroniskt (avsnitt 6.4), två tredjedelar av felmarkeringarna att jämföra med andelen pappersansökningar, omkring hälften. Det framgår av remissen att felaktigheterna enligt Skatteverkets kontroller inte är större för husavdraget än inom andra områden (avsnitt 5).

Arbete som berättigar till husavdrag enligt fakturamodellen utförs av ett mycket stort antal utförare – 83 000 år 2013 – av skiftande slag och storlek. 41 procent av dessa är enligt remissen enskilda näringsidkare. För många av dessa, t.ex. mycket små företag eller äldre enskilda utförare, torde övergången till elektronisk ansökan eller anlåtande av ombud kunna upplevas som ett försvårande av deras verksamhet. Detta kan i första hand tänkas gälla utförare av RUT-arbete. Det kan ifrågasättas om nyttoeffekterna i form av en något lägre fel-frekvens är tillräckliga för att motivera den eliminerade flexibiliteten och frångåendet av lagstiftningens princip om teknikneutralitet. Ytterst är emellertid detta en avvägningsfråga som ankommer på lagstiftaren.